

ENKELE BESCHOUWINGEN

15 maart 1974

Goedenavond, vrienden.

Wij zijn niet alwetend of onfeilbaar en hopen dus dat u zelf zult nadenken over alles wat besproken wordt. Ons onderwerp voor heden dient van meer geestelijke aard te zijn. Ik koos als titel hiervoor:

ENKELE BESCHOUWINGEN

Elk systeem dat je geestelijk gaat ontleden, voert tot filosofie, gevolgd door filosofie tot filosofie. Het geheel is dan vaak met een kaartenhuis: wanneer je ook maar een enkele stelling, een enkel argument aanraakt, valt het geheel ineen. Wat overblijft is dan niet veel meer dan een aantal lege gezegden.

Eigenlijk vind ik het jammer dat de benadering van het bovennatuurlijke in uw dagen zoveel veranderd is, dat deze zo praktisch en gelijktijdig zo abstract is geworden. Vroeger was alles veel eenvoudiger. Vroeger had je de magie, de mens die de goden wilde dwingen. Tegenwoordig heb je de religie en de wetenschap. Het verschil tussen religie en magie, beiden uitgaande van bovenzinnelijke waarden, is voornamelijk dat de magie pretendeert resultaten te kunnen garanderen, terwijl de religie je alleen de mogelijkheid laat op eventuele resultaten te hopen. Wij zullen als mens steeds weer onzekerheden kennen op dit terrein, omdat het geestelijke leven, het geestelijke bestaan en alle geestelijk gebeuren ergens zover van de wereld ligt, die je als mens kent. Ik weet niet hoe het u in dit opzicht gaat. Maar wat mij betreft: Ofschoon ik ogenblikken heb gekend, waarin ik vol overtuiging wachtte op een goddelijk ingrijpen, of een klein wonder, kreeg ik nooit de verwachte resultaten. Dan zei ik tot mijzelf: er is geheel niets. En naarmate ik mijzelf meer voorhield, dat er niets bovennatuurlijks bestond, hoopte ik ook innerlijk intenser, dat er toch iets zou zijn.

Zo ga je dan verder, door een leven waarin de meest absurde stellingen en de meest intricate theosofische, theologische en andere beschouwingen in je dooreenlopen, tot er je uiteindelijk niet veel meer blijft dan een: "Ik weet het werkelijk niet." Ik weet niet of het u wel zo eens gegaan is. Wij maken onszelf wijs dat wij geloven. Maar hij die werkelijk geloof vindt, is degene die steeds weer twijfelt en desondanks zijn overtuiging steeds weer herwint. Er zijn ook mensen die beweren dat zij alles weten. Ik ben van mening dat degene die werkelijk denkt dat hij alles weet omtrent de geest en het hiernamaals, juist hierdoor bewijst hoe onwetend hij is. Overigens is er een werkelijk geestelijk leven en werken, dat voor mij samen te vatten is in enkele woorden: Jezelf zijn, de kracht die je bent waarmaken en zoveel mogelijk al wat je geestelijk als bestand veronderstelt, steeds weer kenbaar maken in je eigen wereld.

Waarbij dit laatste natuurlijk het moeilijkste is, want het gaat met geestelijke mogelijkheden vaak net als met verkiezingsbeloften: Het klinkt erg mooi, maar er komt niets van terecht. Kijk maar eens naar uw eigen wereld en wat daar gebeurt. God zei in de geboden volgens Mozes: Gij zult geen vreemde goden voor mijn aangezicht stellen. Geen vreemde beelden, verbetert hier iemand in gedachten. Juist. Maar kijk nu eens hoe men zich God pleegt voor te stellen; de afbeeldingen die men met woorden of lijnen van hem maakt. Die lopen uiteen tussen een 65-plusser en een pias. Mogelijk vindt u die opmerking pijnlijk, maar zo is het toch wezenlijk. Om een ander punt aan te halen: Jezus heeft geleerd dat je als mens je naasten liet moet hebben. Ook hiervan is steeds niet veel terecht gekomen. Of je zou moeten aannemen dat de moderne neiging tot gemeenschappelijk leven in alle opzichten een verwezenlijking daarvan betekent - wat ik niet goed kan aannemen.

De mens die eerlijk is, zal toegeven: met al die godsdienstige voorschriften en zelfs met alle geestelijke wetenschap die wij menen te bezitten, komen wij uiteindelijk nergens terecht, want wij doen er weinig of niets mee. En wanneer wij er iets mee doen, dan lijkt het erop, dat wij het alleen doen omdat het ons op een gegeven ogenblik zo beter uitkomt. Vele mensen bv. gunnen veel aan de armen, wanneer zij er zelf maar niets meer mee kunnen doen. Weldadigheid was vroeger maar al te vaak: de armen de kleren geven die je zelf niet meer kunt dragen. Tegenwoordig is het: geld geven aan een instelling, zodat je met gerust geweten nog wat meer voor jezelf uit kunt geven.

Zeker: men spreekt erover, dat eenieder in de wereld zijn rechten heeft en wil daaraan in uw dagen zelfs soms iets doen, maar wanneer het gaat om het zuiver persoonlijk gebaar, het werkelijk al, wat je hebt, met een ander delen, dan schiet er nog wel wat tekort. Waaruit blijkt dat ik geen werkelijk onderwerp behandel, maar eerder wat losse gedachten uitspreek. Maar wanneer je je bezighoudt met het geestelijke leven van de mens en de mogelijkheden, moet je je wel beperken tot dergelijke korte beschouwingen. Volgens mij kun je niet werkelijk verder gaan dan dit, omdat je het geheel van de werkelijke toestand niet kunt overzien, het geheel van de mogelijkheden niet eens kunt omvatten, laat staan in een korte tijd de gehele waarheid in een mooi gesteld verband tot uitdrukking kunt brengen.

Toch zijn er dingen waarover je, juist met een belangstelling voor geestelijke waarden, eens nader over na moet denken, daar dezen je bepaalde inzichten kunnen verschaffen. Zo hecht de mens bv. altijd weer veel waarde aan het woord. In den beginne was het Woord, zo zegt men wel, de bijbel citerende en eindigende: en het Woord was God. Nu vergoddelijkt de mens volgens mij zijn woorden al te vaak. Hij stelt vele dingen die niet geheel juist zijn. Maar omdat dezen in woorden werden uitgedrukt en neergeschreven, beschouwt hij de stellingen als onaantastbaar. Hoe zou het echter zijn met die God, waarover men zo vaak spreekt en die men in deze streken wel aanduidt als: Het woord? Woord betekent uiting, omschrijving. Er is dus een definitie van die God volgens de leer. Maar waar vind je die? Vergeet niet dat het woord zelf niet gegeven wordt. Wanneer ik dus zeg, dat dit woord Jansen was, dan kun je invullen: In den beginne was Jansen - of welk ander woord volgens mij het juiste zou zijn. Want men spreekt over het woord, maar geeft het niet, waarmede alle constatering moet vastlopen op een: Er was een uiting, maar welke weet ik niet. Je gaat dan maar uit van eigen associaties.

Volgens mij zou het enige woord, dat passen zou in genoemde zin "Al" moeten zijn. Maar dit is velen te vaag. Men is bang voor alomvattende termen die het eigen ik geen afzonderlijkheid meer toe billijken. Men wil het "Al" wel aanvaarden, wanneer men zichzelf als een afzonderlijk wezen kan beschouwen, dat dit al waarneemt. Zoals men met anderen wel samen wil werken en leven, maar alleen wanneer men op bepaalde gebieden kan zeggen: Maar dit is van mij, daar blijf je af, daarmee heb je niets te maken. Men wil natuurlijk leven met de gehele wereld, indien men er maar wel rekening mee wil houden dat de mensen in eigen land toch nog iets beter zijn, dan alle andere mensen in andere landen. Wat dat betreft zijn Hollanders wel iets bijzonders: De Hollander neemt zonder meer aan dat alles wat uit het buitenland komt, beter is dan wat hij in eigen land vindt. Haar gelijktijdig vindt hij ook weer dat de mens in zijn eigen land beter is dan elke buitenlander.

Maar ik wil nog even terug naar het Woord. Dit is een uiting. Goed. Maar hoe is het dan mogelijk dat hieruit een schepping ontstaat? Ik zeg dan tot mijzelf: het woord is een gedachte, die geuit is. Wanneer je een gedachte uit, wordt deze volgens mij eerst werkelijkheid. Wanneer onze gedachten tot woorden worden, woorden vooral, die niet alleen maar lege klank zijn, maar weergeven wat wij denken, zijn en doen, zo onze inhoud naar buiten brengende, maken wij iets tot werkelijkheid. Dan scheppen wij, zoals volgens het verhaal, eens God heeft gedaan. Maar ja, woorden zijn niet altijd werkelijkheid zonder meer. Je zou kunnen zeggen: God schept middels het woord, maar de mens schept meer op... Wij zouden echter, mens en geest, moeten kunnen scheppen. Wij hebben de gedachten, de woorden en daarmee ook de mogelijkheid alles wat er in ons leeft, buiten ons gestalte te geven.

Dat behoeven wij heus niet alleen op een zeer mystieke wijze met allerhande symbolen te doen. Wanneer wij iets in een symbool weergeven, zo dient daarachter een begrip schuil te gaan, dat ook zonder dit alles kan worden omgezet in een woord, een uiting, een daad, in een ook buiten ons bestaande werkelijkheid. Een werkelijkheid die wij tot stand brengen door ons eigen gedrag, ons eigen leven en alle krachten die in dit leven vertegenwoordigd zijn. Maar woorden zijn alleen werkelijk woorden, wanneer zij een bepaald begrip voor ons geheel uit kunnen drukken. Anders blijven het volgens mij lege klanken. Over datgene wat volgens anderen daarin aan betekenis schuilt, zou men eerst moeten nadenken, tot men een werkelijk inzicht bezit, dat ook een eigen handelen mogelijk maakt.

Voor mij zijn er heel wat woorden en termen die ik nog niet goed begrijp. Neem bv. EEG: Europese Economische Gemeenschap. Ik ken de betekenis wel enigszins, maar kan van mij uit niet begrijpen, hoe men deze term wil interpreteren gezien de toestand waarin het geheel van Europa op het ogenblik verkeert. Degenen, die zich met deze term aanduiden, zijn volgens mij eerder een zeer oneconomische groep strijdenden. Maar er zijn meer dingen die ik niet geheel kan begrijpen, ook al besef ik wel wat men er mee aan wil duiden. Het ware geloof bv. Ik kan hier niet uitkomen. Wanneer iets bewezen waar is, is het geen geloof meer. En wanneer iets een geloof is, hoe weet je dan dat het waar is op een objectieve wijze? In vele woorden en uitdrukkingen loop ik gewoon vast. Ik kom er niet uit, wanneer ik die woorden tot deel van mijn eigen bewuste uiting, mijn scheppende werking zou willen maken. Zo zegt men bv. dat de mens de kroon is van de schepping op aarde, of soms zelfs van het gehele Al. Maar wanneer ik dan de mensheid bezie in haar daden en bereikingen, voel ik toch duidelijk dat, indien dit een kroon, een topprestatie moet zijn, er niet bepaald veel bereikt is. Ik vraag mij innerlijk dan af hoe ik dit zou moeten zien vanuit mijn besef en kom tot het volgende: voor u is menszijn een kwestie van gestalte, wijze van leven, gewoonten en zelfs gedachten. Maar voor mij lijkt menszijn eerder te betekenen dat men kan scheppen, datgene wat ik zo even heb aangeduid toen ik over het Woord sprak. Menszijn is waarmaken, wat er in je leeft. Het is het creatieve element in je wezen, waardoor je werkelijk mens bent, niet het feit dat je toevallig handen en voeten hebt. Die heeft trouwens een aap ook.

Als u denkt dat je mens bent, omdat je manieren hebt, moet u ook nog eens nadenken, want zelfs een ezel kun je dressereren. En arbeidzaamheid is ook al geen kenmerk van de mens bij exclusiviteit, want mieren hebben die eigenschap ook. Menszijn ligt volgens mij in het vermogen in jezelf door gedachten te scheppen en het zo bedachte dan buiten je tot werkelijkheid te maken. Wel vraag ik mij dan af, waarom de mensen zoveel dwaze dingen scheppen. De reden schijnt te zijn dat een mens in zijn gedachten meent het leven beter te moeten maken. Hij drukt dan een denkbeeld uit in daden, maar is niet bereid tijdens zijn handelen verder feiten op te nemen en zo een wisselwerking tussen denken, inzichten en feiten tot stand te brengen. Een mooi voorbeeld daarvan is het afgrendelen van de Oosterschelde. Daarnaast is de mens vaak bijzonder haastig en wil meer in korte tijd tot stand brengen, dan hij beseffen, beheersen en verwerken kan. Hij vergeet kennelijk dat volgens zijn geloof zelfs God er een week voor nodig had om de wereld te scheppen. Volgens mij duidt dit laatste erop, dat scheppen zelfs bij God een kwestie van ontwikkeling is en ontwikkeling kan alleen goede resultaten hebben, wanneer je voortdurend streeft naar een evenwicht tussen alle dingen.

Wanneer een mens schept, is het dan ook niet alleen maar belangrijk dat hij vanuit zich iets waar maakt, maar hij moet het ook nog zo waarmaken dat er een evenwicht met al het andere, dat bestaat, gehandhaafd wordt. Het bereiken van evenwichtigheid lijkt mij een zeer belangrijk punt in alle scheppen, maar ook in alle menselijke en geestelijke ontwikkelingen. Het is natuurlijk niet moeilijk voor een mens om creatief te doen. Er zijn bv. mensen die op hysterische wijze met verf smijten en dat scheppen noemen. Dan kun je volgens mij alles een scheppen noemen, tot hetgeen een vogel laat vallen toe. Het gaat er juist om iets te nemen wat past in een reeds bestaand geheel, iets wat kan functioneren in dit geheel. Het gaat niet alleen maar om de expressie van jezelf, maar vooral ook om het bereiken van een evenwicht tussen jezelf en de wereld die je kent in die expressie. Zo zie ik het in ieder geval.

Wanneer ik de nadruk leg op evenwicht, zo zal erkend moeten worden dat het woord weliswaar de schepping aanduidt en mogelijk veroorzaakt, maar voor de mens alleen dié functie kan hebben wanneer er gelijktijdig een evenwichtige relatie bestaat tussen het woord en de werkelijkheid die rond de spreker is. Een denkbeeld kan niet alleen bestaan. Het heeft pas zin wanneer het ingepast kan worden in de reeds aanwezige waarden en zo deel van de werkelijkheid worden kan. Indien de uiting in overeenstemming moet zijn met al wat reeds bestaat, zo rijst de vraag, of de mens de mogelijkheid dan moet bezitten zich los te maken van de schijnbare onevenwichtigheden van zijn wereld. Dit immers zien wij de mensen die geestelijk willen streven, steeds weer proberen. De systemen beziende die de mens proberen te maken tot meer dan een mens en hem daartoe los trachten te weken uit zijn eigen werkelijkheid om hem in een andere werkelijkheid te plaatsen, zo vraag ik mij af, of een dergelijk streven wel zinvol kan zijn. Het scheppen is immers het brengen van een uiting die past in de wereld waarin je leeft. Op het ogenblik dat je tracht een andere wereld te bereiken en daarin te gaan leven, omdat dit zo lekker harmonisch voor je is, ben je volgens mij niet waarlijk creatief en bovendien een mens die volgens mijn bescheiden mening tekortschiet t.a.v. de mensheid, zijn eigen wezen en al wat hij in perfecte vorm uiteindelijk zou moeten worden.

Weglopen is gemakkelijk genoeg. Maar iemand die wegloopt is maar zelden een verstandig mens. Je onttrekt je daardoor immers aan iets. Wanneer het een onontkoombaar gebeuren is, dat door anderen geschapen werd - een explosie bv. - zo kan ik dit wegluchten wel aanvaarden. Maar wanneer het gaat om dingen die je zelf mede tot stand hebt gebracht, kun je toch volgens mij daarvoor niet wegllopen? Je kunt niet vluchten voor wat je bent, omdat dit nu buiten je gestalte heeft gekregen. Je zult moeten leven met de wereld zoals die is en moeten werken met de krachten die er zijn. Hoe je die dingen benoemt, is dan verder van geen belang meer. Het gaat er om, dat je iets bent, iets doet, iets waarmaakt. Men kan natuurlijk stellen, zoals soms wel gebeurt, dat elke mens alles kan doen. Ergens is dit zelfs wel waar, maar voor u is het niet op een bepaald ogenblik geheel waar in deze tijd. Laat mij een voorbeeld geven:

U kunt natuurlijk op een gegeven ogenblik allen hetzelfde doen en bereiken als uw medium op dit ogenblik. Indien u uw krachten juist gebruikt, kunt u ook nog zieken genezen, u kunt telekinetisch iets tot stand brengen enz. Want dergelijke gaven bezit u allen wel ergens. Maar wat hebt u eraan dat u deze gaven potentieel bezit? Indien u potentieel helderziende bent en u ziet nooit werkelijk iets, wat hebt u dan? Niets! De mens heeft gaven. Maar die gaven zijn alleen voor die mens van belang, wanneer zij ook tot uiting komen. Men gebruikt echter zijn gaven meestal niet of nauwelijks. Dan lijkt voor mij zo iemand op een vrek. Je kunt stellen dat de vrek rijk is, omdat hij veel geld bezit. Maar ik stel dat hij in feite, daar hij dit niet gebruikt, arm is en zal blijven. Hij heeft iets, maar daar dit niet functioneert, heeft hij gelijktijdig in feite niets. Iets dergelijks zie je bij vele mensen. Zij bezitten wel geestelijke schatten, maar gebruiken die niet. De mens heeft creativiteit in zich, daar dit deel is van zijn menszijn, maar hij weet niet hoe hij dit moet stellen buiten zich en uit zo niets. Ik kom tot de conclusie dat ik gezien het voorgaande moet stellen: Al hetgeen er in u bestaat is waardeloos, tenzij u het scheppend gebruiken kunt om buiten u de werkelijkheid te veranderen.

Vraag: Om te veranderen heb je de werkelijkheid toch niet nodig?

Antwoord: Hoe wil je iets veranderen wat voor jou geen werkelijkheid is, niet voortdurend en met je gehele wezen beleefbaar is?

Laat mij een voorbeeld geven. U zegt, dat u iemand zult kunnen genezen en loopt te leuren met deze verklaring. U verandert, u doet in feite niets. Wanneer iemand in nood is en u voelt: in mij is kracht genoeg, dan maakt u de ander beter en hebt werkelijk iets gedaan. Maar daarmee is zowel voor die ander als voor uzelf iets veranderd in de werkelijkheid van de wereld, waarin u beiden leeft. U hebt dan de kracht die in uw wezen beseft werd, tot werkelijkheid gemaakt door haar buiten u te stellen en zo niet alleen zeer subjectief maar ook objectief iets te verwezenlijken.

Is dit reeds voldoende? Ja. Goed. Dan komen wij aan een tweede punt:

Daar veel voor ons op dit moment onmogelijk lijkt, moeten wij allereerst uitgaan van hetgeen wij reeds nu als mogelijk aanvaarden. Zelfs de mens die het onmogelijke probeert te bereiken, zal dit alleen feitelijk kunnen doen door uit te gaan van het mogelijke. Zodra je, wat nu mogelijk is, terzijde stelt om een denkbeeld na te streven waarvoor op dit ogenblik in de werkelijkheid na onderzoek geen bouwstenen aanwezig blijken te zijn, bereik je in feite geheel niets.

Mijn derde punt luidt: wat je doet is niet belangrijk, maar hoe je iets doet is zeer belangrijk. Ook hier geef ik u de redenen voor deze uitspraak, deze conclusie:

Al wat je doet is een mogelijkheid die in jezelf reeds leeft. Dat je die mogelijkheid waarmaakt, vloeit uit je bestaan reeds voort. Maar de wijze waarop je dit doet is erg belangrijk, omdat je juist daarmee je evenwichtigheid t.a.v. je omgeving in standhoudt en verder bepaalt, dan wel verstoort.

De volgende opmerking zullen velen liever niet begrijpen, denk ik. Het is belangrijk dat je eerst iets zegt, wanneer je weet wat je zegt, hoe je het zegt en waarom je het zegt. Wanneer je iets zegt, breng je iets vanuit jezelf naar buiten. Wanneer je niet weet wat je in feite tot uiting brengt, kom je in een toestand te verkeren, waarin je jezelf en de gevolgen van je uiting niet meer kunt controleren. Wanneer je wel weet wat je zegt, maar je weet niet waarom je het zegt, ben je eveneens stuurloos: je kunt dan door gebrek aan doel niet weten wat je verder zult doen en daarmee je eigen reacties niet voldoende meer beheersen. Daarom zijn woorden alleen belangrijke middelen tot uiting en het scheppen van de innerlijk bestaande kennis en waarden, wanneer je weet wat je zegt, begrijpt hoe je het op een zo evenwichtig mogelijke wijze tot uiting brengt en tevens de redenen voor je uiting kent.

Ik wil nu even van het zuiver geestelijke afwijken. Wanneer je als geest probeert mensen te bezien, zo doe je dit gemeenlijk op basis van allerhande vergelijkingen. Ik weet niet of u dit wel eens geprobeerd hebt?

Wanneer je bv. Heath en Wilson op een verkiezingsbijeenkomst gadeslaat, doen zij dan denken aan Snip en Snap die ruzie hebben gekregen en het nu alleen willen doen? Mij wel. En wanneer ik Den Uyl zie, word ik ogenblikkelijk herinnerd aan die onvergetelijke creatie Peter Pech. En Hans Wiegel doet mij denken aan een Little Lord Fauntleroy, die te dik is geworden voor zijn kanten kraagje. Associaties.

In je denken kom je steeds weer tot allerhande vergelijkingen. Het lijkt wel of je alleen in vergelijken tot een duidelijk denken kunt komen. Ik heb dit nu gedaan t.a.v. enkele bekende figuren. Maar de werkelijk belangrijke vraag is: Waarom vergelijk ik altijd weer, wanneer ik waarneem en bepaal ik de waarde van het waargenomen aan de hand van die vergelijkingen? Volgens mij is de reden dat ik juist in de vergelijking het dichtste kan komen bij een erkennen van hetgeen ik in mijzelf reeds besef. Vergelijken is in feite een weergeven van je eigen oriëntatie t.a.v. de wereld. De waarneming is voor de mens in feite slechts een herbeleven van hetgeen hij reeds in zich vermoedt of kent.

Het is niet zo heel erg wanneer wij de dingen eens verkeerd uitdrukken, wanneer wij maar beseffen dat het een deel van ons eigen wezen en bewustzijn is, wat zo tot uiting komt. Een PTT'er sprak bv.: verhuizen? Dan is er geen PTT meer, want ik ga niet mee..... In feite bedoelde hij: ik wil niet naar elders verhuizen, dus zal er voor mij geen PTT zijn wanneer de voorgenomen spreiding doorgaat. In het verband van deze uitspraak verzette hij zich tegen de mogelijkheid zijn stad voor een andere te moeten verruilen. Zijn denken betekent in feite: ik wil niet, dus moeten de anderen ook niet gaan. Nu zijn de meesten van zijn collega's het met hem eens, dus grote bezwaren tegen dit standpunt kan ik in dit geval niet koesteren. Toch maakte de man een fout: Hij had moeten zeggen waarom hij niet wegwilde. Hij heeft echter reden noch recht zichzelf te beschouwen als de reden waarom de instelling niet verplaatst kan worden. U begrijpt dit niet? Ik zal trachten het duidelijker te maken.

Stel, dat uw gehele familie van kip houdt, maar dat vader alleen maar van biefstuk houdt. Stel, dat de familie voortaan alleen nog kip eet. Vader kan zich daaraan natuurlijk onderwerpen. Maar dat zou wel wat dwaas zijn. Hij zou ook kunnen zeggen: Nu eten wij allen voortaan alleen nog biefstuk, want wat ik goed vind, is goed voor iedereen. Wat nog veel dwazer is en bovendien kostbaar zou worden. De verstandigste oplossing is dan, dat men een splitsing maakt: de anderen eten de kip die zij lusten. En pa blijft bij zijn biefstuk, al zou hij die desnoods zelf moeten kopen en bakken.

In dergelijke gevallen kun je de relatie niet verschuiven en redeneren: Omdat ik niet wil, mogen anderen niet, omdat ik zo ben, moet iedereen maar zo zijn. Omgekeerd zou het dwaas zijn te stellen dat je, wanneer iedereen zo is of wil, je daaraan hebt te onderwerpen. Je hebt zeker evenveel recht en redenen om je eigen inzichten te volgen als iedereen. Belangrijk is echter dat je een scheiding maakt tussen dat wat jij wilt, en wat anderen willen. Ieder dient het recht te hebben zijn eigen wegen te gaan, zolang hij dit niet ten koste van anderen wil doen. Je mag volgens mij zelfs niet namens anderen spreken, tenzij dit expliciet gesteld is door die anderen. Wanneer een predikant in de kerk begint God te smeken "ons zondaren" te vergeven, zo voel ik: van zichzelf kan de man dat weten, voor zich kan hij dus spreken. Maar "ons". Hoe weet hij dat van al die anderen? Indien hij zou spreken over ons mensen, zou hij mogelijk God om vergeving kunnen vragen, want met de stelling dat elke mens wel eens faalt tegenover het hogere, zou hij volgens mij gelijk hebben. Maar "ons zondaren"? Onaanvaardbaar voor mij.

Wanneer de mensen in dergelijke algemene termen hun eigen inzichten beschouwen als bepalend voor allen, vraag ik mij steeds weer af of die mensen nu werkelijk zo dwaas zijn om de onjuistheid daarvan niet te beseffen. Men stelt: wij moeten progressief zijn. Maar ik zie niet in waarom. Per slot van rekening geloof ik - de maatschappij beziende die met welzijn en welvaart steeds retrogade is - dat alleen maar progressief zijn geen oplossing vormt voor de werkelijke problemen van vele mensen. Progressiviteit betekent overigens in deze dagen een steeds maar streven naar verdere veranderingen, zonder dat men zich de moeite wil getroosten eerst de oude fouten eens te verbeteren. Ik echter voor mij meen dat je er beter aan doet eerst de oude fouten te verbeteren, voor je verder gaat met bouwen. Dergelijke mensen doen mij denken aan groepen die zich tegen het gebruik van kunstmest verzetten, maar wel arsenicum houdende bestrijdingsmiddelen willen blijven gebruiken en kennelijk niet beseffen dat deze laatste veel gevaarlijker kunnen zijn dan alle kunstmest bijeen.

Mogelijk beseft u wat ik met dit alles tracht uit te drukken: U zit in een wereld. U kunt niet zeggen "wij". U zult "ik" moeten zeggen, tenzij uw scheppende vermogens en werkingen u tot een tijdelijk samengaan met anderen brengt. Dan kunt u nog alleen op het gebied waarop sprake is van die samenwerking, mogelijk voor anderen spreken en dus het woord "wij" terecht gebruiken. Hoe gaat het in feite? Men spreekt: Wij, Nederlanders, zien in dat het in deze dagen noodzakelijk is hechter dan ooit aaneen te sluiten, opdat niet wederom door reactionairen en hun bewegingen de mogelijkheid, het lot van de minderbedeelden wezenlijk te verbeteren, verloren zou gaan. Ik citeerde. Maar wie zijn die "wij Nederlanders"? Wie wil het werkelijk en meent van dergelijke uitspraken beter te worden? De spreker. En hoe wil men ervoor zorgen dat de minderbedeelden er werkelijk beter aan toe zullen zijn? Je kunt hen hoogstens de illusie geven dat het hen iets beter gaat, maar indien het hen werkelijk beter moet gaan, zullen zijzelf daar de beslissende daden voor moeten stellen, niet anderen namens hen.

Indien wij vanuit ons standpunt zeggen: Lieve mensen hier is de Goddelijke Kracht. Nu ben je allen daarmee geladen en dus sterker dan tevoren, zo is dit een lege formulering. Tenzij die kracht voor u werkelijk iets betekent en u er werkelijk iets mee doet. Luister: Ik geef u vandaag allen 1000 gulden, omdat ik weet dat die morgen niets waard is, zodat u er niets meer mee kunt doen. Dan kan ik later wel beweren dat ik u veel gegeven heb, omdat dit geld immers nog waarde had op het ogenblik dat ik het u gaf, maar in feite heb ik u niets gegeven buiten een mogelijke illusie en een teleurstelling. U lacht, maar er blijken heel wat mensen en groepen te zijn die een dergelijke methode gebruiken om zich een recht op uw trouw en dankbaarheid te verzekeren. Dat echter veronderstelt, dat u een dwaas bent.

Wat het "wij" betreft, stel ik nogmaals: van "wij" kun je alleen spreken op het ogenblik dat men tezamen actief is. Indien ik hier "wij" zeg, zo doel ik daarmee op de aanwezigen die, zoals ik, zich bezighouden met het onderwerp dat wij bespreken. Ik kan echter niet bv. spreken over "wij in de geest" en daarmee iedereen in de geest aanduiden. Ik kan ten hoogste en met zekere beperking spreken over "ons van de orde", "wij van de orde" e.d. De orde is een groep van entiteiten die samenwerken. Maar zelfs dan kan een "wij" hier alleen betrekking hebben op dat deel van ons denken en streven, dat met onze samenwerking in direct verband staat. Verder zal ik voor mijzelf moeten spreken en zou een gebruik van de term 'wij' een misleiding in kunnen houden. Ook u kunt het woord "wij" niet zomaar gebruiken. U bent precies als ik, als eenieder. Wij zijn als het woord, dat was in den beginne: ergens staat men alleen. Het is door datgene wat men zelf schept, dat het ik kenbaar, beleefbaar, beschikbaar wordt. Alleen zo kun je betekenis verwerven voor jezelf en een werkelijke band vinden met het zijnde als geheel.

Wij moeten scheppen. Dit geldt voor alle bewuste leven. Zo zie ik het tenminste. Hoe wij dit doen hangt van vele dingen af, zoals mogelijkheden, omstandigheden, besef en meer. Maar je dient te beseffen dat je niets kunt scheppen dat niet eerst in je bestond voor het tot uitdrukking komt. Wij kunnen alleen verder gaan met ons scheppen van onze werkelijkheid, wanneer elke uiting door ons weer gebruikt wordt als een soort handleiding voor verdere ontwikkelingen en bestrevingen. Erkennen van de gebeurtenis buiten ons is noodzakelijk om meer deel te kunnen worden van het geheel en zo ons innerlijk beter tot uiting te brengen. U droomt vaak dat u bepaalde dingen doet of kunt doen. Met die dromen duidt u uzelf aan dat er in u iets is, een kunnen, een vermogen. Anders zou u, zelfs in de droom, niet kunnen beseffen wat u bent en kunt. Wat u zou moeten doen is: een omschrijving, een uitdrukking vinden die bij uw mogelijkheden in de droom past. U kunt dan de droomsituatie buiten uzelf plaatsen en haar beter beschouwen. U leert dan niet alleen uzelf beter kennen, maar beseft ook beter wat uw mogelijkheden en inhouden zijn. Zelf beseft u zo, wat er aan krachten en vermogens in u schuil kan gaan. Ook dit is nog niet genoeg. Want eenmaal een vermogen erkend hebbende als mogelijk tot je wezen behorende, moet je trachten het actief te maken en er iets mee te doen. Dan eerst zal de gave, het vermogen, de kracht, in plaats van een potentie, een werkelijk deel van u zijn geworden.

Er zijn nogal wat mensen die steeds maar weer klagen over al wat het leven hen aandoet. U kent die typen mogelijk wel: bij hen gaat alles altijd verkeerd en zij zijn luidruchtig genoeg om eenieder te wijzen op hun mislukkingen als een onrecht, hen door de wereld aangedaan. Wat doen deze mensen eigenlijk? A. Zij erkennen in zich de mislukking als iets uiteindelijks. B. Zij stellen de mislukking buiten zich als onvermijdelijk. C. Zij zijn dan consequent, want zij mislukken dan inderdaad. Wanneer dezelfde mensen tegenover hun gevoel van mislukken zouden overwegen welke mogelijkheden zij bezitten, iets wat tegenover die mislukking gesteld kan worden en daaraan in de eerste plaats uitdrukking zouden geven, zouden zij in vele gevallen slagen, waar zij nu mislukken. Zo houden vele mensen zich voortdurend bezig met het bovennatuurlijke. U zou eens moeten weten hoeveel mensen in ons bestaan proberen te wroeten. Het is maar goed dat die niet allen naar onze wereld kunnen komen, want je zou als geest geen sociaal leven meer over hebben. Ik vraag mij wel eens af waarom die mensen daarmee zo druk bezig zijn. Het is zeker goed, dat je kennisneemt van de mogelijkheden van een bestaan na de dood. Maar alleen wanneer dit erkennen van een geestelijk bestaan nu, voor u dus in de materie, zin heeft en uw daden beïnvloedt, zodat u geestelijke erkenningen leert uiten, beschouwen en omzetten in waarden van uw wereld, heeft het betekenis voor u.

U leeft in uw wereld. De geest is in uw wereld heel belangrijk, omdat u ook geest bent, naast uw lichamelijk bestaan. Maar niet het leven van die geest buiten de stof is voor u belangrijk, doch het werken van die geest in en door de stof: Dat is hetgeen waarmee je als mens te maken krijgt. Het is veel belangrijker voor u, en zover ik het kan overzien, zelfs voor alles en allen, dat u uw besef van geestelijk bestaan omzet in harmonie, daden, in krachten die u buiten uw ik in de wereld brengt. Dit is belangrijker dan alles te weten omtrent ons wezen en leven. Wat dat betreft, hoor je de mensen soms praten over zomerland, of het een soort vergeestelijkte Costa Brava is en dat is zeker het geval niet.

Indien ik mijn beschouwingen nog eenmaal samen mag trekken: neem gedachten. Je kunt dezen positief of negatief maken. Wie het positieve zoekt en daaraan uiting tracht te geven, stelt voor zich een mogelijkheid tot positief handelen en zelfs bereiken. Wie zijn mogelijkheden waarmaakt, bereikt hierdoor verhoging van bewustzijn en dus een toenemen van zijn innerlijke waarden en kennis, terwijl hij een grotere zelferkenning bereikt door zijn daden in de wereld als een manifestatie in de wereld te zien, zodat hij in zijn daden voortdurend ook zichzelf beschouwt.

Het is belangrijk te beseffen dat alle gedachten die er in je bestaan, een relatie hebben met de wereld buiten je. Indien een denkbeeld voor u werkelijk belangrijk is - al zou het gaan over dingen als toveren, paardenfokken, of desnoods de hinkstapsprong - moet u het uitdrukken en met uw daden uw woorden verwezenlijken. Daardoor ontstaat een werking in je eigen wereld die voor jou een relatie met de gehele kosmos omvat. Voor je innerlijk is er alleen de kosmos. Voor het uiterlijke is er de wereld. Wanneer je daad in eigen wereld tot uiting komt en uit je innerlijk voortvloeit, schep je een daad die gelijktijdig een verbinding vormt tussen jou, je wereld en de kosmos.

Ten laatste: U kunt alleen datgene waarmaken, waarin u innerlijk, terwijl u denkt, gelooft. Al uw woorden die niet gesteund worden door het innerlijk, door dit geloof, zijn zinloos. Zij brengen u niet verder, maar kunnen hoogstens worden gezien als een soort vrijetijdsbesteding. Al, wat diep uit uzelf komt, deel is van een innerlijke zekerheid, kan door u tot uiting worden gebracht - zonder voorbehoud - en deel worden van uw kenbare werkelijkheid. Wie steeds streeft naar dit gebeuren, maakt zichzelf waar en herschept a.h.w. zijn eigen wereld zowel als zichzelf. Zo maakt men voor zich iets waar van het eeuwige. Men zou in dit verband kunnen stellen met het oude kerkgebed: en het woord is vlees geworden en woont onder ons. Dit gebed slaat natuurlijk op Jezus, maar zou volgens mij evenzeer van toepassing zijn op al wat in ons leeft en door ons geuit wordt. Denkbeelden zonder meer zijn hoogstens vage mogelijkheden die hun belang voor ons snel verliezen. Denkbeelden die worden omgezet in werkelijkheid, vormen echter voor ons een openbaring. God openbaart zich in Zijn schepping. De mens openbaart zich in zijn daden en alleen daaraan kunnen allen die met mij in gelijke situatie verkeren, erkennen wat een mens is of wat God is.

Hebt u commentaar?

Vraag: U onderscheidt toch waarschijnlijk verschillende soorten werkelijkheden?

Antwoord: Ik kan u er vele opsommen. Wij spraken echter over de mens en dus de menselijke werkelijkheid. Voor de mens is alleen hetgeen buiten hem bestaat waar. Wat in hem bestaat, is een erkennen van mogelijkheden, maar geen werkelijkheid. Eerst de innerlijke erkenning die de mens in zijn leven naar buiten toe tot werkelijkheid weet te maken, behoort voor hem tot zijn menselijke werkelijkheid. Al het andere is menselijk gezien een droom.

Wij kunnen nu wel stellen dat de mens een geestelijke werkelijkheid heeft en daarmee geheel andere dingen bereiken kan - wat zelfs waar is - maar het gevaar is niet uitgesloten dat de mens, omdat alles in de innerlijke werkelijkheid voor hem eenvoudiger lijkt, daarin besluit te werken en zijn menselijke werkelijkheid buiten beschouwing laat. Menigeen gaat dan ten onder aan het feit dat hij de hoge waarden die hij in zich draagt, niet met geheel zijn wezen heeft beleefd en dus ook in de menselijke werkelijkheid buiten zich als feit heeft gesteld. Want alleen zo wordt het beseft een wezenlijk deel van je, een band tussen jezelf en de kosmos, een beseffen van een deel van de oneindigheid.

Reactie: Volgens mij is er maar één werkelijkheid, maar die ligt buiten ons besef.

Antwoord: Dat riekt naar drogreden. Ik zeg niet dat er geen uiteindelijke werkelijkheid is, waarin al het andere opgaat, maar stel: het heeft geen zin te praten over een uiteindelijke werkelijkheid, wanneer je je huidige, zeer beperkte werkelijkheid, nog niet eens volledig beseft. Het heeft weinig zin, volgens mij, je druk te maken over de wijze, waarop een dak gedekt moet worden, wanneer je nog niet eens weet of je de kuil wel kunt graven waarin de fundamenten moeten komen.

Vraag: Kan men ten onder gaan? Dit wordt vaak gezegd.

Antwoord: Dat kan wel degelijk. Een geest bv. gaat ten onder. Hij duikt later wel weer op, maar dat duurt dan nog een tijd. Iemand die ten onder gaat, is iemand die tot een isolement komt, waarin de werkelijkheid niet meer erkend kan worden en een zo klein mogelijke relatie met die werkelijkheid zelfs nagestreefd wordt. Eerst wanneer de geest daarin met zichzelf enigszins tot evenwicht is gekomen, kan hij weer meer van die werkelijkheid omtrent zich en het bestaan aanvaarden. Dan leeft hij weer in verband met het geheel en duikt dus weer op.

Vraag: Kunt u nog iets zeggen over het magisch uitspreken van woorden?

Antwoord: Een woord magisch uitspreken betekent alleen dat je het de juiste vibratie meegeeft. Het gaat dus om de manier waarop je een woord zegt en de wijze waarop je de betekenis daarvan tot uiting brengt. Men kan dus elk woord tot magisch woord maken, wanneer deze waarden maar op de juiste wijze zijn samengevoegd. Zoals je dus met elk woord wel een gedicht kunt maken, zelfs zonder dat het direct zin heeft, mits het maar past in een ritmisch klankschema. (Enkele voorbeelden worden gegeven.)

De beïnvloedingen zijn afhankelijk van betekenis, geloofswaarde en trilling van een woord. De woorden die ik zo even gebruikt heb bv., waren gericht op het geven van enig gevoel van ontspannenheid en energie. De inwerking daarvan was voornamelijk subliminaal, dus middels het onderbewustzijn. Dat is alles. Op zich eenvoudig, maar je moet erin groeien, zoals in alle dingen. Wanneer je echter met de dingen vergroeit, zijn zij deel van jezelf geworden, ook wanneer het bekwaamheden betreft. En wat eenmaal deel van jezelf is geworden kun je zonder meer uiten.

En daar laat ik het dan maar bij. Dank voor uw aandacht.

Goedenavond.

ESOTERIE

Goedenavond, vrienden.

Het tweede deel komt voor mijn rekening. U zult wel bemerkt hebben dat wij de laatste tijd nogal eens invallers hebben gehad. Wat hopelijk meer mee dan tegengevallen is.

Nu hebben wij hoop ik voorlopig weer het ergste werk achter de rug. Want er wordt door ons zeer veel werk verzet in bepaalde delen van Zuid-Europa en ook in Azië is het erg. Afrika geeft ons ook nogal eens wat te doen. En wanneer er te veel gelijktijdig moet worden volbracht, schiet de tijd van de gebruikelijke sprekers voor u er wel eens bij in.

U hebt vandaag een geestelijke avond, zoals ik hoorde. Voor mij is het wat moeilijk het allemaal steeds weer bij te houden, maar ik zal in ieder geval proberen enkele dingen te zeggen die ook geestelijk van belang zijn.

Allereerst het volgende: Wanneer wij in de geest leven, zijn wij sterk gericht op alles wat gedachte is. Want gedachten zijn uiteindelijk onze wereld. Maar uw gedachten zijn voor ons eveneens een wereld waarin wij ons vaak kunnen bewegen. Wanneer de mensen denken met al hun verdeeldheid, wanhoop, kregeligheid, geluk, vrede en wat dies meer zij, vormen zij met die gedachten een soort wereld, waar je als geest doorheen kunt dwalen. Het is misschien te vergelijken met een soort LSD-trip of zoiets. Wij ervaren daarin, en ons werken op uw wereld komt grotendeels uit deze belevingen voort. Wij proberen steeds weer de grootste monsters die wij in deze wereld van gedachten aantreffen, wat te temmen, er gelijktijdig voor te zorgen dat er wat meer licht in die wereld komt. Licht heb je natuurlijk nodig, want op het ogenblik dat een mens geen uitzicht meer heeft, dat het donker wordt voor hem, is hij destructief van aard, wordt hij agressief en is hij geneigd van alles kapot te maken.

Dit zijn volgens ons uitingen van machteloosheid. Deze machteloosheid opheffen betekent dat de mensen ook in hun eigen wereld en niet alleen in gedachten iets op zullen kunnen gaan bouwen. Opbouwen heeft echter altijd geestelijk ook betekenis voor een mens. Het verandert hem stoffelijk wat, maar geestelijk veel meer.

U hebt mogelijk wel eens verhalen gehoord over de bouwers van de grote kathedralen, zoals die in Reims bv. Door hun wijze van werken en denken hebben zelfs de eenvoudigste werkers een soort eigen inbreng die een soort sfeer bepaalt. Dit alleen maakt reeds duidelijk dat onder omstandigheden geestelijk en stoffelijk werken tot een eenheid kunnen worden. Let wel: deze mensen hebben ook alleen maar steen op steen gelegd, of kleine détails versierd. Zij hebben zelfs niet kunnen weten hoe het werk uiteindelijk zou worden en wisten zelfs dat de meesten onder hen reeds lang dood zouden zijn, voor het werk af was. Maar het feit dat zij er deel aan hadden, gaf hen een gevoel van verbondenheid. Soms doet hun mentaliteit mij ergens denken aan typen, zoals wij die aantreffen in boeken als: de Klokkenluider van de Notre-Dame, of: het Spook van de Opera. In deze werken worden wij n.l. geconfronteerd met mensen die op een vreemde wijze vergroeid zijn met het gebouw, waarin zij leven. Trouwens bij sommige ambtenaren zie je ook iets dergelijks: Wanneer zij niet meer naar hun oude kantoor kunnen gaan of verplaatst worden, zijn zij werkelijk een lange tijd van slag af.

U lacht? Dit is werkelijk waar. Men ziet iets dergelijks bij fabrieksarbeiders die in een minder mooie hal een lange tijd gewerkt hebben, wanneer hun bedrijf verhuist. Dat komt dan in nieuwe moderne ruimten, waarin alles veel praktischer is opgesteld, alles beter zou moeten zijn. Maar de mensen kunnen dan vaak enige tijd hun draai niet vinden. Hun werk lijdt er zelfs onder, evenals hun humeur. Het duurt soms een jaar of meer, voor zij zich in het nieuwe bedrijf enigszins prettig gevoelen. Maar bij die kerkbouwers kwam er nog iets bij, een soort vroomheid misschien. Men had het gevoel dat men een huis voor God bouwde. Wat mogelijk een kinderlijke voorstelling kan zijn, maar niet wegneemt dat voor deze mensen alles wat zij deden - ook het eenvoudigste werk - verbonden was met het bovennatuurlijke. Het neemt natuurlijk niet weg dat die mensen even hard vloekten en even dwaze dingen deden als ieder andere mens. Maar de zin van hun bestaan werd a.h.w. opgenomen door het werk dat zij deden, en de zin daarvan. Wat zij zagen groeien was voor hen beleven en vreugde. Het was niet eens belangrijk dat een taak afkwam of niet, wanneer het geheel maar groeide.

Dat is iets wat je als geest eigenlijk nodig hebt. Zoiets brengt licht onder de mensen. Het is gewoon de inhoud die men geven kan aan de dingen. Wanneer je iets alleen maar doet omdat het nu eenmaal moet, dan heb je er geen aardigheid in. En doe je iets om een ander te plezieren, dan hoop je vaak dat het niet te lang zal duren, zodat je weer volgens eigen belangstelling verder zult kunnen gaan. Maar wanneer je het gevoel hebt dat je er iets mee vastlegt, iets van lange duur, iets wat veel langer zal bestaan en betekenis hebben dan jouw bestaan op aarde, dan heb je een gevoel van "de eeuwigheid pulseert nu in mij." Ik gebruik de term pulseren van de eeuwigheid om iets duidelijk te maken van de wijze waarop je een kracht die je in je voelt, dan ervaart. Wat die kracht is en wat zij doet? Daardoor kun je wel 1000 verschillende omschrijvingen geven. Er zijn mensen die die kracht omzetten in muziek, in kleur, in beelden; er zijn mensen die daarin een weergave van het 'zijn' zoeken te beleven, of iets denken te beseffen van hun relaties met de mensen. Er zijn personen die met deze krachten ook nog iets proberen te doen. Zij genezen dan mensen, voorspellen, geven raad. Mensen die in een bepaalde taak geloven, zullen zich daardoor gesteund voelen en meer tot stand kunnen brengen op elk gebied, dan zonder dit het geval zou zijn.

Soms loopt het wat vreemd. Er zijn bv. mensen die opeens menen dat zij vooral naar de negers toe moeten om hen iets te gaan leren. Ik voor mij heb het gevoel dat dergelijke mensen het beste naar menseneter-stammen zouden kunnen gaan. Wanneer zij daar komen, doen zij n.l. altijd werkelijk voor die mensen wat goeds: Wanneer zij hen al niets kunnen leren, hebben die er tenminste nog een goede maaltijd aan. Maar of je nu een kerk bouwt of zendeling speelt, wanneer dit gevoel van verbondenheid maar een rol blijft spelen, is het werken eigenlijk een soort schakel geworden, die de mens verbindt met iets anders.

Dat andere zal men dan wel op geheel verschillende wijze omschrijven. Ik meen begrepen te hebben dat mijn voorganger over de aspecten hieraan verbonden echter reeds het een en ander gezegd zal hebben. Ofschoon: hij is een trage starter. Dat is hij altijd geweest. Ik mag dit wel zeggen, want ik was een van degenen die hem indertijd bij het sterfbed afgehaald hebben. Wij hebben hem toen geholpen en zelfs met doodgaan had hij geheel geen haast, ofschoon hij ook geen reden had om nog op aarde te willen blijven. Hij was niet bang voor de dood - wat voor ons erg gemakkelijk was - zag ons zelf, maar trok er zich niets van aan en bleef gewoon op zijn dooie gemak sterven met een uitstraling van "we zullen wel zien, hoe het afloopt en verdergaat." Dat is er naar ik meen altijd in blijven zitten.

Wanneer je bij ons meemaakt dat er beraad is, zo zijn er heel wat entiteiten die al hun gedachten a.h.w. als een enkele lading op je afvuren. Onze vriend heeft echter reeds 3 of meer van die volle lagen verwerkt, voor er eindelijk een enkele gedachte terugkomt tot ons. Dan komt er nog één en nog één. Daartussen tref je dan steeds weer de ontvangen gedachten terug als motief, zodat het geheel wel lijkt op een crochetwerkje van gedachten. Maar in zich draagt deze vriend vreemd genoeg heel veel kracht en heel wat licht. Toen ik hem eindelijk naar onze wereld zag komen, had ik dat niet verwacht. Je hebt, wanneer je hem ontmoet, het gevoel dat alles traag en gestaag gaat. Om een beeld te gebruiken: hij schuifelt door een woestijn van mogelijkheden als een kameel met platvoeten. Maar daar hij alles beleeft als onontkoombaar, maar het tevens beleeft als een deel van een groter geheel, verkrijgt hij enorme energie in zich zelfs op punten waar voor velen van ons geen sprankje kracht te bekennen is. Mogelijk valt u dit niet zo op als ons. Maar die kracht is er werkelijk en deze soort energieën zijn ook door de mens op aarde te vinden. Daarom het volgende:

Niet leesbaar!

..... Zoals er heel wat jongeren zijn, die het jammer vinden, dat vele ouderen zo orthodox denken, maar daar onmiddellijk aan toe voegen: Wat kun je anders van hen verwachten en het bij deze negatieve opmerking dan laten. Tegen dergelijke negatieve benaderingen van het gebeuren en de medemensen zouden wij eigenlijk iets moeten doen. Kijk eens naar de grote geschillen die er nu in de wereld zijn en u zult zien dat dezen voor een groot deel in stand worden gehouden door eenzelfde denkwijze: Het was zo, het is zo en het kan niet anders. Wij willen geen strijd, maar de tegenstander is zo anders dan wij, dat het onvermijdelijk is.

Indien u nu eens zou zien naar Rusland en China die weer eens bezig zijn gewapende machten aan elkanders grenzen samen te trekken bv. Deze landen en volkeren willen geen van beiden strijdt met de ander, maar willen elkaar niet benaderen, geen positieve benadering wagen. In plaats tezamen te zoeken naar een mogelijkheid om voor allen de wereld iets beter te maken, gaan ze ondanks zichzelf in de richting van het geweld, omdat zij vooral bang zijn dat de ander iets van hun waardigheid of gevoel van eigen waarde zou kunnen afhalen. Kijk ook eens naar Rusland en Amerika. Zij zijn o zo vriendelijk voor elkaar, proosten elkaar toe en hopen dat de drank van de ander, gif zal bevatten. Zij trappen elkaar onder het mom van vriendschap voortdurend op de tenen en zeggen dan weer: pardon, maar je had beter uit moeten kijken. Kijk ook eens naar Israël en de Arabieren. Hoe negatief is het denken in deze landen niet vaak? De Arabieren hebben gelijk, wanneer zij beweren te strijden voor recht. Want inderdaad is een deel van de rechten van een deel van de Arabieren geminacht. Maar de Israëli's hebben ook gelijk, want zij zijn reeds in Palestina vaak onrechtmatig aangevallen en zelfs vervolgd. Ook zij hebben wel redenen om op hun rechten te staan.

Is het echter juist dat beide groepen op hun rechten blijven staan en de tegenstander blijven vrezen en haten? Zou het niet verstandiger zijn, wat positiever te reageren, zodat men zich af zou kunnen vragen of beide volkeren tezamen in de wereld niet veel meer zouden kunnen betekenen? Per slot van rekening is het een familieruzie, van af Abraham zijn de belligerenten immers verwant? Zij zouden het heus tezamen wel kunnen vinden, want zij hebben veel meer gemeen dan er is, wat hen van elkaar scheidt.

Ik doe deze uitspraak, ongeacht het feit dat de doorsnee Israëli meer westers georiënteerd zal zijn, terwijl de Arabieren op een andere wijze leven. De vraag is echter niet: wat zijn de verschillen, wat kan ik doen om een ander te beheersen? De vraag, concreet gesteld, zou moeten luiden: wil je goed leven door samen te werken, of ondergaan in je strijd tegen elkaar? Iets dergelijks zie je bij Irak en Iran. Bezie je nauwkeuriger wat er speelt tussen India en Pakistan, dan ontdek je onder de mooie woorden ook heel wat gemeenheden. Negatief. Waarvoor is het toch nodig dat men zo denkt. Waarom is het nodig de wereld te verdelen in stukken die dan met elkaar moeten strijden? Is er dan niets belangrijkers?

Tijdens de bouw van de kathedralen zag je hier wat mensen stenen kappen, anderen bouwden een gargouille, een derde stapelde stenen, een ander maakte een deel van een ornament, dat zo dadelijk binnen bij de bouw gebruikt zou worden. Die mensen werkten samen. Zij zeiden niet tot elkaar: Ik ben meer dan jij, of: kijk die steenhouders daar, die bouwen niet echt, die horen er niet bij. Zij zeiden: samen maken wij iets wat een huis voor God zal zijn. Nu weet ik wel, dat je op de wereld niet over een huis van God moet praten. Met alle woningnood is er voor God geen ruimte meer over. Daarom breekt men kerken af en zet er hoge flatgebouwen of kantoren voor in de plaats. Maar voor de wereld zal dan toch wel gelden: het komt eropaan dat wij, met zo velen als maar mogelijk is, tezamen bouwen aan iets, waarin wij kunnen geloven. Op het ogenblik dat een mens in iets gelooft en zijn leven en werken kan zien als deel van een groter geheel dat zal voortbestaan, wanneer hij reeds de aarde heeft verlaten, zo is die mens innerlijk, geestelijk, zo blij, zo lichtend, zo bereikbaar.

In plaats van de angstdromen die je in gedachtewereld soms ontmoet, beelden die een kruising lijken tussen een van de oude Gorgonen en een moderne soldaat, zou je dan beelden vinden die doen denken aan koren onder een blauwe lucht of vlinders. Wat natuurlijk maar vergelijkende beelden zijn. Wanneer mensen voor ons bereikbaar zijn - en dus positief van instelling zijn - wanneer hun leven en werken zin voor hen heeft, blijken zij gemakkelijker krachten uit onze wereld op te nemen en omgekeerd blijken wij ook uit hen veel te kunnen putten. Want uit positieve mensen kun je als geest niet alleen veel bewustzijn verwerven t.a.v. uw wereld, maar wij kunnen door hen zien welke krachten op uw wereld werkelijk nu belangrijk zijn, zodat wij de juiste kracht kunnen geven, de mensen beter kunnen helpen en juister kunnen inspireren.

Het is veel moeilijker een of andere staatsman zich te laten verspreken dan een mens die in zich het licht draagt, een complete roman te laten schrijven. Bovendien is het eerste meer negatief. Want wanneer wij zo iemand nu eens ontmaskeren, wat verandert er dan nog? Hij is immers alleen maar een klein deel van een verschijnsel, het topje van een ijsberg - de mensen die zijn mentaliteit hebben, maar niet zijn mogelijkheden tot uiting ervan. Iemand laten zien zoals hij is, is in vele gevallen alleen maar krachten verspillen. Maar wanneer je positief werkt, vraag je je bv. af, wat je kunt doen om mensen weer hoop te geven. Dan werk je met het licht en kun je veel meer bereiken. Je moet eigenlijk werken ondanks alles, omdat hetgeen waaraan en waarvoor je werkt, voor jou belangrijk is. Dan zijn zelfs negatieve verwachtingen niet genoeg om het vuur in je te doven en bereik je meer, dan denkbaar leek.

Kijk maar eens naar de herbouw van het oude Jeruzalem. Men herbouwt in oude stijl hier een stuk van de oude stad. De mensen werken daaraan op het ogenblik als gekken. Ook de Arabieren die bij het werk betrokken zijn en niet alleen maar de Joden. Wat zij doen is, gezien de toestand, redelijk onzin. Maar de mensen die hierbij betrokken zijn, vinden ergens een veel positiever instelling dan velen rond hen. Vele zakenlieden en andere Israëli's zitten op het ogenblik zwaar in de vernieling, deze arbeiders in veel mindere mate, ofschoon zij onder dezelfde omstandigheden leven en werken. Deze mensen echter hebben het gevoel dat hetgeen zij doen, altijd zin zal hebben, wat er ook gebeurt met hen of met het land. Daardoor hebben zij een grote invloed en helpen zij de levensmoed hoog te houden. Ik zou bijna spreken over genade, wanneer ik denk aan de kracht die van deze mensen uitgaat en die zij anderen geven. Licht betekent voor mij in deze en andere gevallen: mensen die ergens voor leven, die ergens in geloven en anderen helpen in zich en hun taak te geloven. Dat is geestelijk zeer waardevol.

Ik vind soms meer licht bij mensen die samen werken aan iets wat voor hen werkelijk belangrijk is, dan in grote bijeenkomsten in kerken of op bedevaartsplaatsen.

Om het duidelijker te stellen: aan de ene kant zie ik mensen die proberen een mogelijk zeer zware last te dragen maar innerlijk voelen dat zij zullen slagen, terwijl in het tweede geval je te maken hebt met mensen, die God aanroepen en dan zitten te wachten, zo van: "komt er nou nog wat?" Mogelijk klinkt u dit als een sacrilege in de oren. Maar voor mij is dit zo. Wij hebben in de geest heel wat zware situaties bij de hand gehad de laatste tijd en o.m. mensen moeten opvangen die op een monsterlijke wijze om het leven gekomen waren. Kortgeleden hadden wij te maken met een grote reeks zelfmoorden, wat ook niet bepaald aangenaam is. Je wilt die geesten allen helpen. Je ziet vele misstanden op aarde en wilt de mensen helpen. Maar dan vraag je je toch wel eens af als geest: Hoe kan ik in deze verwarde wereld van de menselijke gedachten nog de weg vinden tot juist reageren, het geven van de juiste kracht. Want je wilt niemand in de steek laten.

Dat lijkt vaak onbegonnen werk, maar dan opeens vind je weer een paar mensen, waarin het licht leeft en kun je weer je weg vinden. Soms zijn het maar enkele positievelingen in een geheel negatieve omgeving. Maar hun licht maakt het mogelijk door deze mensen te werken, kracht door hen uit te stralen. En dan is het of je langzaam maar zeker het duister wat ziet afnemen. Dan ben je blij en zegt tot jezelf: Hier is toch nog weer een nieuwe mogelijkheid geschapen, hier vindt de mens op aarde alweer iets van hetgeen wij in de geest zo nodig hebben en wat ook deze mensen van node zullen hebben, wanneer zij geest worden: De verbondenheid, de positieve vreugde, waardoor je je gehele wezen en leven ziet als een werktuig voor hetgeen in je leeft. Eigenlijk zijn wij ook enigszins tempelbouwer, wanneer je het zo bezieet. Mogelijk alleen maar als sjouwerman, maar die zijn er ook nodig. Want het gaat er niet om groot te zijn in dit of dat, maar alleen om een telkenmale iets meer kunnen doen, opdat het menszijn in de mens meer waar wordt gemaakt. En in dit tezamen werken voelen wij iets dichterbij komende de kracht van de grote waarheid, die toch ergens ook nog onbenaderbaar blijft.

Nu zit ik eigenlijk meer over mijn werk te spreken dan over iets anders. Maar ja, ik hoop dat het geestelijk genoeg is. Ik kom zo uit mijn werk hierheen. Een werk dat vaak bestaat uit een wanhopig worstelen om door het duffe stof van de verveling toch nog iemand te bereiken. Maar het is ook vaak de vreugde om een licht, dat reeds in een mens bestaat. Het werk van een geest is uitermate boeiend. Voor u zou het net zo moeten zijn meen ik. Wanneer u iets positiefs ziet, wanneer u denkt: hier kunnen wij iets doen, of: hier hebben wij toch wat licht en begrip, moet je jezelf in durven zetten. Want alleen reeds het gevoel dat je zo bouwt aan iets dat groter is dan je zelf zult zijn, is reeds een beloning, iets wat een grote vervulling en bevrediging betekent.

O, ik geloof in een kosmisch plan, waaraan wij allen nooit iets zullen kunnen veranderen. Wij kunnen het vlugger beseffen of later, maar eens zullen wij dit plan verwezenlijkt hebben, of wij willen of niet. Maar zeker is voor mij dat - zo wij zoeken te helpen - opdat dit plan gestalte krijgt in ons aller bewustzijn, wij daardoor een innerlijk licht voelen, waardoor wij de rest eigenlijk niet eens zo hard meer nodig hebben.

HET SCHONE WOORD

Ik ga nu over tot het schone woord en verzoek u, mij enkele woorden te noemen, waar ik vanuit kan gaan.

Reactie: Zelfmoord, kracht, vrijheid.

Antwoord: Ik had de kracht niet. De kracht niet voor de vrijheid, de kracht niet om vrij te zijn. Ik heb mijzelf gedood. Gemoord heb ik mijzelf en aan mijzelf ben ik haast ten onder gegaan, tot ik besepte, dat bestaan betekent: vrijheid dragen.

Niet slechts eisen dus. Het betekent kracht vinden in het feit dat je bestaat, het 'Ik', dat alles ondergaat en antwoorden moet op al, wat uit het bestaan tot je komt en van je gaat.

Een 'Ik', dat in zichzelf bestaat en wordt tot kracht, dat alle stemmen kent en hoort, maar antwoordt slechts, waar het in zichzelf vindt de kracht, de macht om in zichzelf te zijn, te leven.

Leer je jezelf dit antwoord geven, dan dood je niet jezelf. Dan is er geen zelfmoord, geen ondergang van geest of stof, maar een steeds wisselend bestaan, waarin de waan wordt overspoeld door werkelijkheid, al lijkt de tijd altijd weer eeuwigheid te verdringen.

Maar je weet, dat het zingen van het licht in jezelf de macht is en de kracht om waar te zijn, te openbaren de schoonheid van een vrijheid, die betekent aanvaarding van jezelf, aanvaarding van het al, verbindende totaliteit met dat, wat je bent, worden zult, bent geweest, zodat je onbevreesd kunt staan in eeuwigheid.

Dat is de vrijheid en de kracht om vrij te zijn, is ook de kracht om al te dragen, wat je bent en wordt en bent geweest. Onbevreesd verdergaan.

Maak je een einde aan het bestaan in een wereld, de andere bloeit open en je gaat verder. Vrees je dit leven? Een volgend leven komt en geeft dezelfde problemen, mogelijkheden, lessen, dezelfde kracht en macht ook, wanneer je de vrijheid in jezelf vindt, jezelf te zijn te midden van het zijn.

Goedenavond.

d.d. 8 maart 1974